

*Т. В. Нижній,
аспірант кафедри економічної теорії та конкурентної політики,
Київський національний торговельно-економічний університет*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

T. Nyzhnyi,
postgraduate student of economic theory and competition policy department,
Kyiv National University of Trade and Economics

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE E-GOVERNING

У статті представлені результати дослідження праць вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно сутності електронного урядування. Особливу увагу приділено етапам розвитку та становлення електронного урядування в більшості країн світу. Розкрито основні складові електронного урядування. Здійснено аналіз сутності понять "електронне урядування", "електронний уряд" та "електронна демократія" зазначеного вченими. Запропоновано підхід до комплексного розуміння поняття "електронне урядування".

In the article presented the results of domestic and foreign scientists' research works regarding to the essence of e-governing. Particular attention is paid on the stages of development and establishment of e-government in most countries of the world. Discovered main components of e-governing. Researched the essence of "e-governing", "e-government" and "e-democracy" that is specified by scientists. Proposed an approach to a complex understanding of "e-governing" concept.

Ключові слова: електронне урядування, електронний уряд, електронна демократія, інформаційно-комунікаційні технології, публічне управління, державний службовець.

Key words: e-governing, e-government, e-democracy, information and communication technologies, public management, civil servant.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Наприкінці 70-х років минулого століття як відповідь на виклики традиційному державному управлінню з'явилися теорії нового державного менеджменту та політичних мереж, які є теоретичною основою електронного урядування.

Так у контексті запровадження цифрового суспільства істотне значення має врахування як загальних підходів щодо реформування урядування взагалі, так і вдосконалення специфічних рис діючої на теренах держави моделі електронного урядування. Зараз на рівні доктрини та правозастосовної практики почали активно використовувати поняття урядування, поряд з адмініструванням, управлінням та іншими суміжними юридичними та загальними управлінськими категоріями. Причому, саме поняття електронне урядування є похідним від зазначеного вище поняття урядування.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ПРОБЛЕМАТИКОЮ

Серед вагомих наукових праць з питань дослідження електронного урядування як в Україні, так і в інших країнах світу слід відзначити таких вчених: А. Барікова, К. Вознюк, О. Загаєцька, О. Ємельяненко, П. Клімушин, К. Линьов, В. Лур'є, А. Неділько, Я. Олійник, Н. Павлукенко, О. Поліщук, А. Серенко тощо.

МЕТА СТАТТІ

Дослідження теоретичних аспектів функціонування електронного урядування у системі публічного управління.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Поява електронного урядування пов'язується з впровадженням наприкінці ХХ століття в багатьох роз-

винутих країнах змін у моделях державного управління, наблизивши їх адекватність до інформаційних, екологічних, економічних та соціальних наднаціональних викликів часу. Основними критеріями цих моделей були вимоги оптимального співвідношення професійних і технологічних основ в адміністрації.

Прийнято розглядати наступні етапи створення е-урядування в більшості країн [1—7]:

1. Електронне управління (е-управління) / e-Governance, "онлайнний уряд" ("Government-on-line" (GOL)). Управління здійснюється на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій. Можливість впровадження засобів обчислювальної техніки на робочі місця державних і муніципальних службовців; розвиток електронної інфраструктури державного і муніципального управління. В результаті чого автоматизація частини адміністративно-управлінської діяльності.

2. Електронний уряд "Electronic Government" або "e-Government". За цього етапу відбувається інформаційна взаємодія органів публічної влади і суспільства з використанням ІКТ, "мережевий" етап трансформації інформаційного суспільства. Відбувається реформування органів та систем державного управління з метою підвищення їх ефективності та відповідальності, введення децентралізації та елементів ринкових відношень, покращення управління ресурсами. Це призводить до змін адміністративних (скорочення чисельності держапарату та внутрішніх нормативних документів; впровадження адміністративних регламентів та стандартів якості), та технологічних (застосування інформаційних технологій в забезпеченні державного управління).

3. Електронне урядування "e-governing". Полягає у взаємодії різних суб'єктів, таких як громадян, бізнес

структур і урядових установ на місцевому, регіональному і глобальному рівнях. На цьому етапі можливе максимальне об'єднання двох компонентів "електронний уряд" та "електронна демократія", що призводить до вдосконалення взаємодії всього суспільства в процесах ухвалення державних рішень, державного регулювання і надання загальнозначущих урядових послуг.

Це, у свою чергу, вимагає підвищення безпеки інфраструктури е-урядування, що можна, як правило, досягти шляхом застосування електронних підписів і сертифікатів, а також смарт-карт; зокрема, органи влади можуть створювати спеціальні веб-портали, які б дозволили громадянам переходити від однієї служби до іншої без необхідності знову посвідчувати свою особу.

Інформація і послуги можуть бути тематично згруповані за життєвими ситуаціями або за конкретними галузями і в такому вигляді надані громадянам. Тоді ж кількість процедур обміну інформацією через Інтернет досягне рівня критичної маси, і уже не веб-сайти будуть представляти ті чи інші бюрократичні структури, а навпаки, організаційні структури будуть відображати існування в Інтернеті публічної служби, орієнтованої на потреби громадян [5].

Як вказує Д. Кеттл, урядування є способом опису зв'язків між урядом та його ширшим середовищем — політичним, соціальним та адміністративним [7]. Застосування електронних каналів зв'язку означає лише взаємодію між державою, громадянами та бізнесом, а також внутрішню діяльність уряду щодо спрощення та вдосконалення демократичних, управлінських і господарських аспектів урядування.

Н. Драгомирецька зазначає, що електронне урядування — це поєднання електронного уряду з електронною демократією, зокрема застосування інформаційно-комунікаційних технологій для прискорення демократичних процесів [4].

Звідси бачимо, що електронне урядування постає в загальному сенсі як форма організації публічного управління/ урядування, яка, завдяки широкому застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності публічної адміністрації, наданню в дистанційному режимі комплексу адміністративних послуг для людини, суспільства, держави та бізнесу. Суть концепції електронного урядування полягає в додаванні до концепції електронного уряду такої юридичної категорії, як залучення громадськості, приватного сектору та неурядових організацій в процеси управління.

Авторами визначень електронного урядування застосовуються різні підходи, кожен з яких розкриває його особливості в залежності від сфери застосування. При цьому найбільш вживаними є:

— технократичні, в яких електронне урядування розглядається як одна з базових технологій інформаційного суспільства разом з такими технологіями як електронна комерція, електронні освіта, культура, охорона здоров'я, наука, охорона навколишнього середовища тощо, або як один з етапів впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в державне управління (комп'ютеризація — інформатизація — електронне урядування), як відповідна організаційно-технічна система;

— теоретичні, в яких електронне урядування розглядається як відповідна ідеологія, концепція, теорія або

як одна з сучасних форм державного управління, що конкурує або базується на таких підходах як новий державний менеджмент, політичні мережі, синергетичний та новий інституційний підходи. Електронний уряд:

— єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади й органів місцевого самоврядування між собою, із громадянами та суб'єктами господарювання;

— система контрольованого на відстані надання державних інформаційних послуг;

— система, яка забезпечує інформаційну взаємодію органів виконавчої влади між собою, з громадянами та юридичними особами на основі сучасних інформаційних технологій.

Вперше термін "електронний уряд" (e-government) було застосовано у 1997 році за ініціативою Національного наукового фонду США для визначення процесу адміністративної реформи на основі ідеології нового державного менеджменту та широкого впровадження ІКТ в державне управління, насамперед, в органах виконавчої влади. В подальшому для визначення реформ в публічному адмініструванні, які охоплювали всі органи державної влади та органи місцевого самоврядування, цей термін було модернізовано в "електронну державу". Демократизація публічного управління, у тому числі, введення в електронний уряд електронної демократії, обумовило появу нового терміну — "електронне урядування".

Відповідно до проаналізованих джерел, науковці визначають "електронне урядування" як:

— форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [6];

— оптимізація процесу надання адміністративно-соціальних послуг, політичної участі громадян у державній розбудові шляхом зміни внутрішніх і зовнішніх відносин за допомогою технічних засобів, Інтернету та сучасних засобів масової інформації [5];

— система взаємодії органів державної влади з населенням, що будується на широкому застосуванні інформаційних технологій з метою підвищення доступності та якості державних послуг, зменшення строків їх надання, а також зниження адміністративного навантаження на громадян та організації щодо їх отримання [1];

— електронне урядування є не лише модернізацією всієї системи державного управління, але й налагодженням активної взаємодії органів державної влади з громадянами за допомогою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

— використання інформаційних і комунікаційних технологій для підвищення ефективності, економічності та прозорості уряду та можливості громадського контролю над ним [2].

Розглянувши різносторонність підходів до визначення "електронного урядування" потрібно зазначити, що більш коректним та таким, що найбільше відповідає сутності та змісту, насамперед, процесам широкої участі громадян та бізнесу в державному управлінні, виділення ним на ці цілі частки своїх ресурсів та взяття відпові-

дальності за прийняті рішення, є поняття не "електронного уряду", а "електронного урядування".

Ці та інші визначення є спробою з різних системних позицій (форма державного управління, система, процес, концепція, етап автоматизації тощо), підійти до сутності електронного урядування. Державні службовці в своїй діяльності повинні використовувати офіційно визначені поняття.

Аналізуючи різні підходи до визначення, потрібно розуміти також поняття "електронна демократія":

— стан розвитку суспільних відносин (форма організації суспільства), де громадяни та бізнес залучаються до процесу державного управління та державотворення, а також до місцевого самоуправління за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій [2];

— форма організації суспільно-політичної діяльності громадян, яка забезпечує за рахунок широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій якісно новий рівень взаємодії громадян між собою, з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та комерційними структурами [1].

Ці визначення розширюють категорійний апарат "електронного управління" та дозволяють деталізовано дослідити складові цього терміну.

Потрібно зазначити, також, що електронне урядування — це міжнародне явище, яке стосується всіх публічних органів — центральних, регіональних та місцевих. Зміни щодо впровадження цифрового суспільства впливатимуть і на потенціал національного міжнародного економічного процвітання (з урахуванням ролі публічних органів у забезпеченні підтримки, моніторингу, регулювання та надання послуг комерційному сектору). До того ж застосування механізму електронного урядування дозволяє впорядкувати діяльність громадського суспільства в публічній сфері.

Відповідно до визначення "електронного урядування" ЮНЕСКО зазначає, що електронне урядування містить нові стилі керівництва, нові способи обговорення та прийняття політичних рішень та інвестицій, нові шляхи доступу до освіти, нові способи врахування позиції громадян і нові способи організації та надання інформації та послуг.

Впровадження електронного урядування — складний процес, що супроводжувався переліком факторів. Авторами визначаються різні фактори, часові рамки, передумови розвитку та впровадження електронного урядування, у тому числі, формування теорії електронного урядування та результати її практичного впровадження.

Щодо останнього фактору, то відомий теоретик з проблем державного управління Дж. Вуд показав [3]: якщо при розгляді будь-яких питань та викликів зберігається один і той же склад партій (політико-адміністративних коаліцій, команд експертів), то в результаті (навіть за умов високої кваліфікації цих осіб) посилюються ірраціональні підходи при вирішенні завдань. А це обов'язково знижує якість рішень, що приймаються. В той же час, за умов використання нових різнотипних "посередників" (експертів, учасників, контрагентів) ситуація змінюється суттєво: такі актори хоча і ускладнюють та затримують розв'язання проблеми, але одночасно й збільшують якість та полегшують наступну реалізацію.

Таким чином, комплексний вплив зазначених факторів обумовив необхідність пошуку нетрадиційних підходів до державного управління, які б максимально враховували його позитивні риси та мінімізували негативні наслідки.

Електронне урядування, як складова публічного управління, також базується на принципах та несе у собі мету. Державна політика розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування повинна базуватись, насамперед, на принципах співробітництва та партнерства, що передбачає контроль дій держави з боку суспільства та бізнесу, виключає застосування командно-адміністративних моделей та директивних механізмів державного управління, нерівноправних взаємовідносин держави з іншими суб'єктами процесу та між собою. Так, міжнародна ініціатива "Партнерство "Відкритий Уряд", до якої у 2011 р. приєдналась Україна, передбачає формування нового типу організації державного сектора — "Відкритий уряд", якій відчиняє світові двері, запрошує усіх, а особливо громадян до участі в інноваційних процесах, ділиться ресурсами, що раніше пильно охоронялись від "чужих", користується перевагами масової колективної роботи, працює на засадах прозорості та діє не як ізольована установа чи юрисдикція, а по-новому — як по-справжньому інтегрована мережна організація.

Крім вищевказаних принципів співробітництва та партнерства державна політика впровадження електронного урядування повинна обов'язково будуватись на системі таких принципів, як:

- прозорість і відкритість влади;
- конфіденційність та інформаційна безпека;
- єдині технічні стандарти і взаємна сумісність;
- орієнтованість на інтереси і потреби споживачів послуг;
- підконтрольність та підзвітність органів влади громадянам та суспільству.

Ця система принципів має бути обов'язково доповнена принципом першої особи, згідно з яким, отримання позитивних результатів в розв'язанні будь-якої проблеми можливо тільки за умови, що особа, яка приймає рішення, особисто опікується цією проблемою, здійснює свій владний вплив на інших суб'єктів для розв'язання проблеми. Саме цей принцип вважав одним з головних для досягнення успіху видатний вчений, засновник вітчизняної кібернетики академік В.М. Глушков. Прикладами країн, де успішно реалізовано цей принцип, є США, Велика Британія, Естонія та інші країни, в яких питаннями розбудови інформаційного суспільства, електронного урядування безпосередньо займаються президент, прем'єр-міністр та/або глава парламенту.

Конфіденційність є зворотною стороною прозорості та відкритості і стосується специфіки життєдіяльності громадянина, суспільства та держави. В Україні на законодавчому рівні цей принцип реалізовано в низці законів. У той же час, невіршеними залишаються проблемні питання, насамперед в більшості Законах України, відсутні чіткі критерії віднесення інформації до категорії "Для службового користування", недостатня визначеність механізмів щодо персональних даних.

Впровадження електронного урядування робить систему державного управління більш уразливою з боку різного роду загроз: кіберзлочинності, кібертерориз-

му, кібервійн, проведення спеціальних інформаційних операцій, розповсюдження недостовірної інформації, маніпулювання свідомістю громадян тощо. Тому обов'язковою підсистемою сучасних інформаційно-телекомунікаційних систем є підсистема захисту інформації, що застосовуються в електронному урядуванні.

Реалізація принципу єдиних технічних стандартів в електронному урядуванні передбачає розробку та впровадження технічних регламентів, стандартів, єдиних форматів та протоколів, узгоджених з відповідними міжнародними документами, що стосуються стандартизації та уніфікації діяльності органів влади, надання ними адміністративних послуг, формування електронних інформаційних ресурсів, електронного документообігу, електронного цифрового підпису тощо.

Порушення цього принципу взагалі унеможливилює електронну взаємосумісність (інтероперабельність) та взаємодію органів влади між собою, з громадянами та бізнесом. В Україні внаслідок недотримання зазначеного принципу склалась складна ситуація щодо практичного впровадження електронного урядування, яка погіршується за рахунок збільшення кількості різних інформаційних систем, що не можуть взаємодіяти між собою. Для реалізації цього принципу необхідно розглядати і розробку типових елементів електронного урядування таких, наприклад, як електронне міністерство, регіон, місто, село тощо. Типізація та уніфікація в електронному урядуванні дозволяють вирішити не тільки проблему сумісності різних її складових, але й суттєво зменшити витрати на їх розробку, впровадження та експлуатацію, підвищити надійність системи.

Принцип орієнтованості на інтереси і потреби споживачів послуг означає, насамперед, концентрацію зусиль органів влади на наданні якісних та своєчасних адміністративних послуг громадянам, суб'єктам господарювання та іншим органам влади. Цей принцип значною мірою відображає основний зміст, сутність та спрямованість електронного урядування. Відповідно до цього принципу держава на законодавчому рівні повинна чітко визначити перелік адміністративних послуг та алгоритми їх одержання, у тому числі, в дистанційному режимі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, максимально стандартизувати та спростити відповідні процедури, забезпечити оперативний та надійний доступ тощо. Крім того, за цим принципом мають бути забезпечені рівні права всіх громадян на доступ до публічної інформації та отримання відповідних послуг, вирішена проблема цифрової нерівності тощо. Повинна бути створена ефективна система моніторингу потреб споживачів послуг та якості їх надання.

Підконтрольність та підзвітність органів влади громадянам та бізнесу є ознаками, насамперед, демократичного суспільства та правової держави, розвинутого

вдосконалення внутрішніх організаційних процесів управління

просування демократичної активності через участь громадян та консультацій

зміцнення політичної надійності та підзвітності

Цілі електронного урядування

краще надання інформації та послуг

збільшення прозорості уряду для запобігання корупції

Рис. 1. Цілі електронного урядування

Джерело: розроблено автором самостійно.

громадянського суспільства. Тільки в таких суспільстві та державі повною мірою може бути впроваджено та ефективно застосовуватись електронне урядування, яке надає технічні та технологічні можливості здійснювати громадянський контроль за діяльністю влади.

Метою електронного урядування визначено розвиток електронної демократії задля досягнення європейських стандартів якості надання електронних державних послуг, відкритості та прозорості влади для громадянина, суспільства та бізнесу. Досягнення цієї мети передбачає реалізацію системи взаємопов'язаних цілей в рамках відповідної державної політики. На жаль, ці цілі в існуючих в Україні офіційних документах представлені в основному в якісному вигляді без застосування чітких кількісних показників їх досягнення, що значною мірою ускладнює державне управління (регулювання) в цій сфері.

Враховуючи викладене (рис. 1), необхідно зазначити, що на глобальному рівні цілі електронного урядування кореспондують із кібернетичною та синергетичною моделями управління системами за напрямом внутрішньої організації управлінських процесів, з інформаційним кладником стосовно забезпечення відкритості та прозорості державних органів, з інструментально-функціональним підходом розуміння громадськості в аспекті формування та реалізації державної політики за участі цього інституту громадянського суспільства та/або поглиблення соціальних структур. Принагідно на глобальному чи транскордонному рівнях цілі електронного урядування значною мірою стосуються врахування якісного характеру діяльності публічної адміністрації, посилення громадянської залученості, оновлення процедур, форм, методик та інструментів здійснення публічного управління (електронного урядування) в цифровому середовищі, удосконалення сервісного складника в діяльності влади.

Згідно з теорією та практикою стратегічного планування та управління вказані цілі конкретизуються та деталізуються в системі стратегічних завдань.

Стратегічні завдання е-урядування:

- забезпечення захисту прав громадян з доступу до публічної інформації;
- залучення громадян до участі в управлінні державними справами;
- удосконалення технології державного управління;
- підвищення якості управлінських рішень;

— подолання "інформаційної нерівності", зокрема, шляхом створення центрів (пунктів) надання інформаційних послуг, центрів обслуговування населення (кол-центрів), веб-порталів надання адміністративних послуг та обслуговування звернень громадян;

— організація надання послуг громадянам і суб'єктам господарювання в електронному вигляді з використанням Інтернету та інших засобів, насамперед за принципом "єдиного вікна";

— надання громадянам можливості навчатися протягом усього життя;

— деперсоніфікація надання адміністративних послуг з метою зниження рівня корупції в державних органах;

— організація інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування на базі електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису;

— забезпечення функціональної інтеграції інформаційних ресурсів державних органів;

— забезпечення передачі та довгострокового зберігання електронних документів у державних архівах, музеях, бібліотеках, підтримки їх в актуалізованому стані та надання доступу до них.

Кожне з цих стратегічних завдань потребує відповідного ресурсного, нормативно-правового, організаційно-технічного, інформаційно-аналітичного, науково-методичного та іншого забезпечення, а також їх взаємозв'язку за часом та виконавцями.

ВИСНОВКИ

Узагальнивши наведені визначення поняття "електронне урядування", на нашу думку, під яким слід розуміти спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій.

Відтак, постає питання про те, чи дійсно електронне урядування можна розглядати в двовимірному сенсі з цілями за кожним із таких вимірів. У цілому, якщо розглядати взаємодію електронного уряду з громадським суспільством, то зважаючи на глобальний та транскордонний характер останнього, можна вести мову й про аналогічний характер електронного урядування. При цьому соціальна, економічна та політична концепції матимуть найбільший вплив: інструменти електронного урядування можуть сприяти становленню демократичної процедури взаємодії влади та громадськості, задоволенню потреб та інтересів громадського суспільства, забезпеченню економічного розвитку як на світовому, так і на внутрішньому ринку кожної окремою країни.

По суті, електронне урядування слід розуміти як, по-перше, аналог бізнес-моделі, прийнятої підприємницьким сектором та адаптованої до сучасних потреб, сутність якої полягає у отриманні конкурентних переваг завдяки реалізації таких заходів, як безперервний процес вдосконалення, зосередження уваги на основних повноваженнях публічної адміністрації та реорганізації її внутрішніх адміністративних процесів. По-друге, це використання широкого спектра інформаційно-

комунікаційних технологій під час здійснення публічного управління в традиційному значенні.

Література:

1. Архипова Є.О. Електронне урядування як форма організації державного управління [Електронний ресурс] / Є.О. Архипова // Державне управління: удосконалення та розвиток. — № 5. — 2015. — Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=855>

2. Барікова А.А. Електронна держава: нова ефективність урядування: [монографія] / А.А. Барікова. — Київ: Юрінком Інтер, 2016. — 224 с

3. Вуд Д. Дж. Корпоративная социальная деятельность: пересмотр концепции / Д. Дж. Вуд // Вестн. СПбГУ. Сер. 8. Менеджмент. — 2009. — № 3. — С. 38—74.

4. Драгомирецька Н.М. Теоретичний аналіз комунікативної діяльності державного службовця: монографія / Н.М. Драгомирецька. — Одеса: Асторопринт, 2005. — 280 с.

5. Друк В.В. Теоретична ідентифікація поняття "інформація" в державному управлінні / В.В. Друк // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 9. — С. 106—109.

6. Семчук І.В., Мазур В.Г. Електронне управління в органах місцевої влади: стан і шляхи вдосконалення / І.В. Семчук, В.Г. Мазур // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. — 2013. — Вип. 2. — С. 106—112.

7. Kettl D.F. The Transformation of Governance: Public Administration for Twenty-First Century America (Interpreting American Politics) / D.F. Kettl. — U.S.A.: John Hopkins University Press, 2002. — 224 p.

References:

1. Arkhypova, Ye.O. (2015), "E-government as a form of public administration", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=855> (Accessed 29 Sep 2017).

2. Barikova, A. A. (2016), "Elektronna derzhava: nova efektyvnist' uriaduvannia: monohrafiia" [E-State: New Government Effectiveness: Monograph], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.

3. Vud, D.Dzh. (2009), "Corporate social activities: revision of the concept", *Vestnik SPbU*, vol. 8 Management, no. 3, pp. 38—74.

4. Drahomyrets'ka, N.M. (2005), "Teoretychnyj analiz komunikatyvnoi diial'nosti derzhavnoho sluzhbovtisia: Monohrafiia" [Theoretical analysis of the communicative activity of a civil servant: Monograph], Astoroprynt, Odesa, Ukraine.

5. Druk, V.V. (2017), "Theoretical concept identification of information in public governance", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 9, pp. 106—109.

6. Semchuk, I. V. and Mazur, V.H. (2013), "E-governance in local authorities: current state and improvements", *Theory and Practice of Public Administration: Collection of Scientific Works*, vol. 2, pp. 106—112.

7. Kettl, D. (2002), *The Transformation of Governance: Public Administration for Twenty-First Century America (Interpreting American Politics)*, John Hopkins University Press, Baltimore, U.S.A.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2017 р.